

MÜZİK ÖĞRETMENİ YETİŞTİREN KURUMLARDA TOPLU SES EĞİTİMİ VE KORO DERSLERİNDEKİ PEDAGOJİK YAKLAŞIMLARA İLİŞKİN BİR DEĞERLENDİRME

Arş. Gör. Aykut Önder SARIÇIFTÇI

*1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze
Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi
SDÜ, 7-10 Nisan 2004, Isparta

GİRİŞ

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okulları ve liselerin müzik öğretmeni ihtiyacını karşılamak amacıyla eğitim öğretim faaliyetlerini sürdüren eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dallarındaki toplu ses eğitimi ve koro dersleri, musiki muallim mektebinin kuruluşundan bu yana müzik öğretmeni yetiştirme programlarının en önemli uygulamalarından biri olmuştur. Müzik öğretmeni adayları meslek yaşantılarını büyük oranda bu derste edindiği bilgilerle sürdürmektedir. Her müzik öğretmeni bir koro şefi, her sınıf bir koro sözü bu derslerin hedeflerine en yüksek düzeyde ulaşma konusunda, dersleri yürüten öğretim elemanlarına nedenli önemli görevler düştüğünü göstermektedir.

Bu bağlamda toplu ses eğitimi ve koro derslerini yürüten öğretim elemanlarının bu derslere ilişkin pedagojik yaklaşımlar geliştirerek bunları uygulama konusunda tutarlı yollar izlemeleri gerekmektedir. Burada pedagojik yaklaşımlar sözünden kastedilen, öğretim elemanının koro dersinde izlediği yol, konuyu ele alış biçimi, uyguladığı metot ve öğretim yöntemleridir.

Genel anlamda pedagoji, her yaştan ve alandan insan topluluklarının planlı, sistemli ve örgütlü bir biçimde öğretim ve eğitimlerini ele alan bir bilim dalıdır (22.03.2004 <http://www.sosyalsiyaset.com/...htm>) diye tanımlanmaktadır. Bu tanım bizi öğretme-öğrenme sürecine götürmektedir. Öğrenme, davranışta nispeten kalıcı bir değişimin olması demektir. Öğretme, bireyin öğrenimi sağlama eylemidir. Bireyin öğrenmesi, onun davranışında nispeten kalıcı bir değişim olduğuna göre, öğretme de bireyin davranışında böyle bir değişiklik meydana getirme işidir, sürecidir (Özçelik, 1992.s:1). Bu da öğretim elemanının kullanacağı yöntem ve tekniklerle gelişir.

ÖĞRETİM STRATEJİ VE YÖNTEMLERİ

Öğrenme ve öğretme birçok öğenin anlamlı biçimde eğitim alanında yer alması ve uygulanmasından oluşur. Hedef davranışların kazandırılmasında seçilen strateji, yöntem ve tekniğin etkili öğrenmenin gerçekleşmesinde önemli bir yeri vardır. Öğretim elemanı kazandırılacak davranışın niteliğine bakarak strateji, yöntem ve tekniğini belirler. Bu anlamda öğretim stratejisi hedefe, yöntem stratejiye, teknik ise yönetime bağlıdır.

Strateji, yönetime ulaşmak için öğrenme etkinliklerinin sıralanmasıdır. Öğrenme etkinliği, hedef davranışları kazandırmak için yapılan işlerin bütünüdür. Yöntem, bilgi, tutum ve beceri düzeyindeki davranışların kazandırılmasında kullanılan usuller ve yollardır. Teknik ise öğretim elemanının yöntemi kendine özgü uygulama biçimidir (Tan, Kayabaşı, Erdoğan. 2003.s:42)

Strateji, yöntem ve tekniğin hedef davranışın düzeyine göre seçilmesi önemli olduğu kadar, bunların ilkelerine göre ders öğretim ortamında uygulanması da önem taşır. Bunun için iyi veya kötü yöntem yoktur, iyi veya kötü uygulama vardır. Öğretim elemanı strateji, yöntem ve tekniğini belirlerken hedef davranışlarının düzeyinin yanısıra, öğrenci sayısı, araç-gereç, öğrenci düzeyi ve zaman gibi değişkenleri de göz önünde bulundurmalıdır.

Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda verilen toplu ses eğitimi ve koro derslerinde de öğretim elemanlarının seçecekleri yöntem ve teknikler kuşkusuz önemlidir. Bu derste, öğretim elemanlarının niteliği ve alan bilgisi yöntem ve tekniklerin seçiminde belirleyici olacaktır. Bu nedenle toplu ses eğitimi ve koro derslerin yürüten öğretim elemanlarının o ders için gerekli nitelikler bakımından donanık ve sağlam bir mesleki birikime gereksinmesi vardır.

Çevik, Doruk yayıncılıktan çıkan "Koro Eğitimi ve Yönetim Teknikleri" isimli kitabında, koro eğitici ve yöneticisinin eğitsel formasyonu yanında, bilgi ve teknik donanımını da içeren müziksel formasyonunun nasıl olması gerektiğini şöyle sıralamıştır.

- 1- Yönetim tekniklerini etkin ve estetik bir görünüm içinde kullanabilmelidir.
- 2- Koroda ses eğitimi gerçekleştirilmelidir.
- 3- Zengin bir koro dağarına sahip olmalıdır.
- 4- Koro müziği ve tarihsel dönemlerin üslup özelliklerine ilişkin bilgi birikimine ulaşmış olmalıdır.
- 5- Anadilini kullanmada dikkatli ve özenli, iyi bir diksiyon artikülasyona sahip, dil-müzik ilişkileri (prozodi) konusunda bilgili olmalıdır.
- 6- Partitür çalma ve eşlik amacıyla piyanoyu iyi çalabilmelidir.
- 7- Çokseslilik ve biçim bilgisi alanında yeterli olmalıdır.
- 8- İyi bir işitme yeteneğine ve müzik belleğine sahip olmalıdır (Çevik, 1992.s:146)

BULGULAR ve YORUM

Bu araştırma da elde edilen bulgular, toplu ses eğitimi ve koro derslerini yürüten öğretim elemanlarının bu dersler için belirledikleri strateji, yöntem ve tekniklere ilişkin olarak görüşleri şöyle sıralanmıştır.

Derslerde işlenecek konuların önceden belirlenmesi ve planlanması gerektiği görüşüne öğretim elemanlarının çoğunluğu katılırken, %15'lik bir dilimi katılmamaktadır. Bu bulgu etkili öğretim açısından ilginç bir bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Keza eğitim-öğretim planlanması en az uygulama aşaması kadar önemlidir.

Koro eğitiminin önemli işleyiş basamaklarından biri olarak dilin doğru kullanmasının (boğumlama-artikülasyon) öğretilmesi gerektiğine öğretim elemanlarının çoğunluğu tamamen katılırken %20'lik bir dilimi katılmamıştır. Şarkı söylerken dilin doğru kullanılmasının önemi, şarkının doğru anlaşılmasıyla ilişkili olduğu düşünülürse bu bulgunun çarpıcılığı dikkatten kaçmamaktadır.

Başka bir çarpıcı sonuç ise öğretim elemanlarının koro eğitiminde doğru duruş ve oturuşun öğretilmesi yaklaşımının %20 oranında katılmamasıdır. Şarkı söylerken doğru duruş ve oturuşun vücut rahatlığını ve yumuşaklığını etkileyeceği düşünülürse bu bulgunun da bazı öğretim elemanlarının belirtilen konuda görüş ayrılığı içinde olduğunu göstermektedir.

Genel olarak bulgular değerlendirilecek olursa, öğretim elemanlarının bu dersin hedeflerine ulaşılması konusunda görüşleri şu şekildedir.

- Derslerde işlenecek konuların önceden belirlenmesi ve planlanması
- Nefesin doğru kullanılmasının öğretilmesi
- Vücut rahatlığı-yumuşaklığının sağlanması
- Dilin doğru kullanılmasının öğretilmesi
- Seslendirimden (şarkı söyleme) önce ses açma çalışmalarının yapılması, her ses grubunun özelliklerine göre farklı alıştırımların geliştirilmesi.
- Ses ile ilgili organların nasıl korunması gerektiğinin anlatılması
- Koro elemanlarını koroya karşı olumlu ilgi ve tutum geliştirmeleri, çalışmalarda zaman zaman koro elemanlarının görüşlerine başvurulması
- Motivasyonun sağlanmasının hedef davranışlara ulaşmada etkin rol oynayacağı görüşü ortaya çıkmıştır.

SONUÇ

Toplu ses eğitimi ve koro derslerini yöneten öğretim elemanlarının bu dersler için, dersin işleniş basamaklarını göz ardı etmeden, kendine özgü yöntem ve tekniklerle dersi işlemesi, etkili ve verimli bir koro eğitimi için gereklidir.

KAYNAKÇA

- 1- http://www.sosyalsiyaset.com/documents/sozluk_p.htm
- 2- Özçelik, D.Ali. **Eğitim Programları ve Öğretim**. Ankara:ÖSYM yayınları, 1992.
- 3- Tan.Şeref, Yücel Kayabaşı, Alaaddin Erdoğan. **Öğretimi Planlama ve Değerlendirme**. Ankara: Anı Yayıncılık, 2003.
- 4- Çevik, Suna. **Koro Eğitimi ve Yönetimi Teknikleri**. Ankara:Doruk Yayıncılık, 1997.